

Комитет за защита на потребителите
Consumer Protection Committee

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА

КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ КЪМ
ПАРЛАМЕНТА

Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА

15.06.18
НАЦИОНАЛНО СЪБРАНИЕ на РБ
ВХ № ПЛ-816-10-5
ПРЕДСТАВИТЕЛ № 22.05.18

Уважаеми г-жо Стоянова,

Във връзка с постъпил в Народното събрание законопроект № 854-01-40/11.05.2018, с който се правят изменения в Закона за хазарта, бихме желали да привлечем Вашето внимание върху изискванията на Европейската комисия относно разглеждането на такива законови промени, които засягат услугите, предоставяни на вътрешния пазар в Европейския съюз.

Съгласно Директива (ЕС) 2015/1535 на Европейския парламент и на Съвета от 9 септември 2015 г. установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите регламенти и правила относно услугите на информационното общество, която отмени Директива 98/34/ЕО, техническите регламенти подлежат на нотификация.

По смисъла на директивата „технически регламенти“ са законови, подзаконови или административни разпоредби на държава-членка, които се отнасят или за техническото специфициране или за други изисквания или правила за услуги и пр. Държавите-членки следва да нотифицират Европейската комисия и останалите държави-членки при разглеждането на проекти на такива технически регламенти, като публикуват проекта в съответния електронен регистър при Комисията, както и да вземе предвид постъпилите мнения и становища по него.

В изпълнение на тези изисквания, българските власти винаги досега са нотифицирали Европейската комисия. Обръщаме се към Вас с настояване, като част от процеса на обсъждане на посочения по-горе законопроект, който попада в предметния обхват на директивата, да бъде извършена необходимата нотификация, за да се избегнат евентуални финансови санкции за държавата поради неспазване на вторичното право на ЕС.

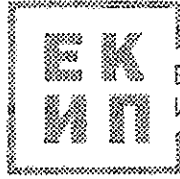
Комитет за защита на потребителите

Пейо Майорски

Тел.: +359 888 034 807

E-mail: komitetpotrebiteli@gmail.com

Facebook: Комитет за защита на потребителите

ЕКСПЕРТЕН КЛУБ ЗА
ИКОНОМИКА И ПОЛИТИКА

15.07.18

НАРОДНО СЪБРАНИЕ на РБ
вх. № ПС-819-07-Е
ПОЛУЧЕНО НА 22.05.18

ДО
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО
ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОПИЕ ДО
МАРИЯ ФИЛИПОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДЪРЖАВНА КОМИСИЯ ПО ХАЗАРТА

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Проект на закон за изменение и допълнение на закона за хазарта с вх. №854-01-40 от 11.05.2018 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,
УВАЖАЕМА Г-ЖО КАРАЯНЧЕВА,
УВАЖАЕМА Г-ЖО ФИЛИПОВА,

Във връзка с внесеня проект на закон за изменение и допълнение на закона за хазарта с вх. №854-01-40 от 11.05.2018 г. искаме да заявим следното:

- Основният проблем с предложения законопроект е, че неговите мотиви не са подкрепени по никакъв начин с каквито и да е факти и данни. Налагането на толкова стриктна забрана върху промотирането на даден продукт или услуга е много особена и крайна мярка, която изисква особена аргументация. Говори се за проблем с хазартното пристрастяване в България в защита на предложените законови промени, без обаче да са представени каквито и да било данни в подкрепа на подобна теза. Ако целта на подобно радикално затягане на регулацията върху рекламите на хазарт е да "реши" проблемно ниво на хазартна зависимост у нас, то първо трябва да бъде ясно и категорично демонстрирано, че такъв проблем наистина съществува. В противен случай се налага ново и по-тежко държавно вмешателство в частния сектор, без аргументация подкрепена с данни

за реален проблем, който въпросната регулация решава, което е изключително опасен прецедент и на практика представлява държавен произвол.

- **Най-актуалните данни, с които разполагаме дори сочат, че участието в хазартни игри в България не представлява значително финансово бреме за средностатистическия българин.** Според проучване на "Галъп Интернешънъл" от април тази година, 57% от Българите играят лотария, тото или друга форма на хазарт, като те харчат средно по 15 лв. на месец за подобни занимания, или около 5% от дневния си бюджет. Това очевидно не представлява значително финансово бреме за средностатистическия български гражданин.
- **Липсва каквато и да е оценка/прогноза за потенциалните ефекти върху икономиката на България от въвеждането на по-тежки регулации върху рекламните на хазарт.** Предложените поправки в настоящия закон ще окажат директен отрицателен ефект не само върху хазартния сектор, но и върху рекламодателския и телевизионния – сектори, които са преки партньори на хазартния бранш посредством рекламните на същия. Което съответно означава загуба на инвестиции и работни места. Всяка подобна тежка икономическа регулация трябва да бъде съпътствана с анализ потенциалните отрицателни ефекти от налаганото ограничение на икономическата дейност в съответните сектори. Това е необходимо, за да е възможно да се претеглят очакваните плюсови и минуси от предложените законови изменения и на база на този анализ да се прецени дали очакваните позитиви от предложението законопроект надделяват над очакваните отрицателни ефекти за икономиката.
- **Липсва оценка на отрицателните ефекти за приходите от данъци и съответно фискалното здраве на държавата в следствие на предложените промени.** Хазартната индустрия е източник на стотици милиони левове данъчни приходи всяка година, в резултат на облагането на нейният оборот. Този оборот значително ще пострада в следствие на пълната забрана на рекламната дейност, в сектор, с оглед на факта, че във всеки един сектор, това е основно средство за промотирането на даден продукт сред потребителите. В резултат на което, със сигурност ще пострадат и приходите от данъци от съответния оборот – отрицателният ефект за фиска в следствие от това следва да бъде изчислен и оценен преди дори да се обсъждат подобни регулаторни предложения.
- **Дори да допуснем, че участието в хазартни игри представлява тревожно "прахосване" на паричен ресурс, което влошава финансовото състояние на гражданите, настоящият законопроект по никакъв начин не решава този проблем.** Допускайки, че гражданите "прахосват" парите си за хазартни игри (което по своята същина е напълно субективна оценка), то това се дължи на липса на финансова грамотност у населението, което е изцяло пропуск не на хазартния бизнес, а на образователната система. Липсата на финансова грамотност у населението няма да се промени със забрани и централно планиране на това как гражданите могат или не могат да харчат своите доходи, а чрез реформа в образователната система, която да им предостави необходимите познания в сферата на личните финанси.
- **Законопроектът предвижда пълната забрана на разпространението на билети, фишове и талони, както и плащането на печалби за хазартни игри от нелицензирани лица или обекти, което ще навреди на конкуренцията в сектора.** Подобно изменение на закона дава на държавата пълен контрол над това

ЕК
ИП
ЕКСПЕРТЕН КЛУБ ЗА
ИКОНОМИКА И ПОЛИТИКА

къде и от кого може да се разпространяват лотарийни билети, фишове и талони, което напълно елиминира частната конкуренция в тази сфера и създава сериозна опасност от появата на държавно-подкрепен монополист, което би било в ущърб, както на бизнеса, така и на потребителите.

- « **Законопроектът предвижда и елиминирането на ал. 6 от чл. 10 на Закона за хазарта, която регламентира, че рекламите на хазартни игри трябва да са съобразени със специалните правила за сектора, разработени като част от Националните етични правила за реклама и търговска комуникация. Тези правила се изготвят от Национален съвет за саморегулация, който е независим орган за саморегулация на рекламата и търговската комуникация на бизнеса в България. Елиминирането на неговата роля в регулацията на рекламите на хазарта елиминира саморегулацията в сектора и я поставя изцяло в ръцете на политиците, което създава опасност от появата на прекомерно политическо влияние и зависимост в сектора.**

С УВАЖЕНИЕ,

СТОЯН ПАНЧЕВ,
АРКАДИ ШАРКОВ,
ДИМИТЪР КАРАГЕГОВ,
ГЕОРГИ ВУЛДЖЕВ,
ЕКСПЕРТЕН КЛУБ ЗА ИКОНОМИКА И ПОЛИТИКА

22.05.2018г.

ГР. СОФИЯ

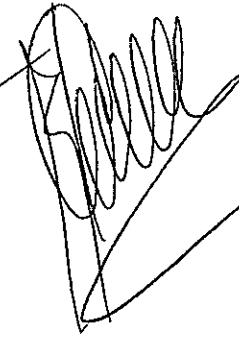
Адрес за обратна връзка:
Гр. София

Училище "1907"
булевард "1907"
1000 София

100

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	839 - 00 - 10
Дата	22 / 05 2018 г.

КБФ
ККМ
г-жа Ч. Митева
22.05.2018

ДО

ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
Председател на 44-то Народно събрание

МЕНДА СТОЯНОВА
Председател на Комисията по бюджет и финанси

ВЕЖДИ РАШИДОВ
Председател на Комисията по културата и медиите

ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ
Зам.министър - председател
Икономическа и демографска политика

ХРИСТИЯН МИТЕВ
Народен представител и вносител на законопроект за изменение и допълнение на Закона за хазарта

КРАСЕН КРАЛЕВ
Министър на младежта и спорта

17
18

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за хазарта

Уважаеми дами и господа,

Ние, долуподписаните организации представляваме повече от 160 граждански организации от цялата страна, които работим по темите за дарителството, гражданското участие, политиките за всички уязвими групи и добрата правна рамка в страната. Обръщаме се към Вас по повод широката публична дискусия относно предложените промени в Закона за хазарта.

Според нас е изключително важно в настоящия момент да се предвиди увеличаване на средствата от хазарт за общественополезни инициативи, предвидени по чл. 10а от Закона за хазарта в съответствие с Европейската препоръка 2014/478/ЕС, както и за подобряването на механизмите за разпределянето им.

В последните години отделянето на финансов ресурс от организаторите на хазартни игри е практика, която се прилага в редица европейски страни. Въведе се и понятие „благотворителна лотария“, включително бе създадена и Асоциация на благотворителните лотарии в ЕС (www.acleu.eu), чиито членове предоставят 40 % от приходите си за подкрепа на неправителствени организации.

Добри и работещи модели могат да бъдат открити в редица европейски страни:

- В Швеция средствата от лотарии финансират неправителствени организации, работещи в сфери като здравеопазване, сътрудничество за развитие (помощ за развитието на други страни), детски и човешки права и опазване на природата.
- В Холандия лотариите подкрепят организации, работещи за култура, човешки права, социално включване, природозащита и сътрудничество за развитие.
- В Естония Gambling Tax Board разпределя средства за образование, култура, спорт, социални дейности и младежи.
- В Хърватия средствата от държавната лотария се насочват за спорт, развитие на гражданското общество, хора с увреждания, неформално образование и др.
- В Черна гора средства от лотарията се отделят за социални и хуманитарни дейности, хора с увреждания, спорт, култура, неформално образование и борба срещу наркотици и други форми на пристрастяване.

От 2015 г. насам в България организаторите на хазартни игри също са задължени да внасят годишни вноски за социална отговорност, които формират около 2 млн. лева. Тези средства се управляват и разпределят на конкурсен принцип от Министерството на младежта и спорта от 2017 г.

Въпреки, че бе предвидена нормативно ясна процедура (правила за кандидатстване, критерии за избор на кандидатите, конкретни срокове), средствата, предназначени за реализиране на проекти за младежки дейности с цел „изграждане на отговорно поведение и превенция на различни видове зависимости и/или агресия“, не бяха разпределени достатъчно ефективно, изпълнявайки целите, за които бяха предвидени. Над 70% от разпределените средства бяха насочени изцяло към спортни проекти. Също така, през 2017 и 2018 г. бяха заложили изключително кратки срокове за изпълнение на проектите (по закон те трябва да бъдат реализирани в рамките на 3-6 месеца), което в крайна сметка доведе до неуспех в постигането на по-сериозни резултати и въздействие. Подобни практики по прилагане на законодателството като краен резултат довеждат до опорочаване на целта, с която са въведени – независимо, че е положителна идеята да се отделят средства от хазарта за общественополезни инициативи, до този момент предвиденият механизъм не работи в полза на обществото и автентичните дейности по превенция от зависимости и агресия.

Ето защо предлагаме:

1. Промяна на текстовете в чл. 10а на закона за хазарта за увеличаване на вноските за социално отговорен хазарт.
2. Сформиране на работна група към Министерството на младежта и спорта за прецизиране и допълнение за правилата за разпределяне на средствата.
3. Включване в комисията за оценка на проектите на експерти по темите зависимости и превенция на зависимостите, както и представители на НПО сектора.

Вярваме, че нашите предложения ще бъдат взети под внимание в името на ползите за обществото от тези средства и сме готови да предоставим допълнителни аргументи при необходимост. Можете да се свържете с нас на (02) 951 59 78 kvelichkova@dfbulgaria.org (Красимира Величкова).

С уважение,

Български дарителски форум, Красимира Величкова

Български център за нестопанско право, Надя Шабани

Българска асоциация за семейно планиране и сексуално здраве, д-р Радосвета Стаменкова

Джендър проект в България, Станимира Хаджимитова

Национална мрежа за децата, Георги Богданов

Сдружение Нов път Хайредин, Спаска Михайлова

Фондация Бикоуз в помощ на благотворителността, Елица Баракова

Център за хуманни политики, Юлия Георгиева

Център за приобщаващо образование, Ива Бонева

Институт за развитие на публичната среда, Ива Лазарова,

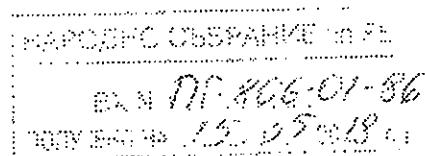
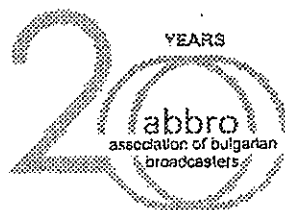
Клуб на НСО – Търговище, Невена Маджарова,

Фондация "БлуЛинк", Павел П Антонов

Сдружение "Екосвят Родопи", Лидия Арсова

"Зона Ловеч", Валентин Вълев

"Семеен център - Мария", Мария Чанкова

АБРО, Изх. № 01-00-39/14.05.2018 г.

ДО

Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ

КОПИЕ ДО

Г-Н БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

Г-Н ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ

*Относно: Закон за изменение и допълнение на Закона за хазарта № 854-01-40
внесен на 11.05.2018 г., вносител г-н Христиан Радев Митев и група народни
представители, публикуван на страницата на Народното събрание*

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,
УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН РАШИДОВ,

Асоциацията на българските радио- и телевизионни оператори – АБРО е
доброволно независимо сдружение, което обединява търговските радио- и
телевизионни оператори в Република България. Сред нашите членове са

телевизиите, които се ползват с най-висок аудиторен дял и обществено доверие, големите радио вериги, средни и малки регионални радиа и телевизии.

Асоциация на българските радио- и телевизионни оператори – АБРО е най-широко представителната медийна организация в България, представляваща доставчици на медийни услуги с различен обхват на разпространение и програмен профил – политематични национални и регионални телевизионни програми.

На 11.05.2018 г. в Народното събрание е внесен Законопроект за изменение и допълнение на Закона за хазарта (по-нататък „ЗИДЗХ“ или „законопроекта“) № 854-01-40 от вносителя г-н Христиан Митев – народен представител от парламентарната група Обединени патриоти и група народни представители.

На първо място бихме искали изрично да подчертаем, че настоящото становище няма за цел да коментира взимането на управленски решения в рамките на провежданата държавна политика в областта на хазарта. Същевременно няма как да не посочим, че предложението за нова законова регулация е внесено при грубо нарушение на принципите за откритост и съгласуваност, пропорционалност и стабилност, регламентирани от Закона за нормативните актове (ЗНА) - чл. 26, ал. 1.

Като представители на бизнеса в България и като организация, обединяваща медии, които формират приходите си основно от продажбата на рекламно време, не можем да подкрепим подхода за предприемане на внезапни мерки, касаещи рекламата, предложени без дебат и консултации с всички заинтересовани страни.

ЗНА определя, че в процеса по изработване на проект на нормативен акт се провеждат обществени консултации с гражданите и юридическите лица. Според нас отчитането на мнението на гражданите и юридическите лица представлява централен акцент в предпарламентарната фаза от законодателната дейност. За да се постигнат желаните ефекти от даден нормативен акт, е необходимо участието на голям брой лица - бъдещи адресати на съответните норми, както и на представители на правоприлагащи институции и съсловни организации. Участието на и консултациите с обществеността и бизнеса са много повече от буквално следване на законовите принципи - те са съществен и неделим елемент на нормотворческия процес в демократичните правови държави. Широката дискусия, като форма на обсъждане на законопроектите, е наложителна в случаите, когато със законопроекта се засягат и противопоставят различни обществени интереси.

Горното е валидно в още по-голяма степен като се отчете и фактът, че по отношение на сега действащия ЗХ, изискуемите процедури по обсъждане съгласно ЗНА са били спазени, което отличава текущото предложение за законодателни промени като прибързано и непрозрачно.

Считаме, че мотивите и посочените в тях цели, за които се твърди, че ще бъдат постигнати със законопроекта, противоречат на конкретно предлаганите текстове и не съдържат важни задължителни елементи като очаквани резултати от прилагането, включително финансовите; анализ за съответствие с правото на Европейския съюз. Посоченото решение на Съда на ЕС изобщо не е приложимо към ограниченията при осъществяването на рекламирането на хазартна дейност. Липсва и оценка на въздействието. Приложеният текст възпроизвежда накратко мотивите, без да съдържа реално оценка на въздействието.

Мотивите към законопроекта се разминават съществено от предложения текст на законопроекта.

Предложените изменения съдържат вътрешни противоречия и неprecizни формулировки, които създават предпоставки за двусмислено, вероятно и погрешно тълкуване и прилагане от страна на надзорния орган и страните, които ще прилагат нормативния акт, включително за лицата, които публикуват, излъчват или разпространяват реклама на хазартни игри.

Съществуващите противоречия в законопроекта, ако той бъде приет във вида, в който е внесен, могат да доведат до превратно тълкуване и прилагане.

На следващо място, бихме искали да отбележим съществено според нас изменение, което също не намира своето логично обяснение в законопроекта – предложението за отмяна ал. 6 на чл. 10. Чрез това предложение на практика се отменя прилагането на разработените допълнителни етични правила и стандарти по отношение на рекламата на хазартни игри, част от Националните етични правила за реклама и търговска комуникация. Това са правила за почтеност, социална отговорност и закрила на децата, включени в Етични правила за реклама и търговска комуникация на хазартни игри, прилагани от години от Етичните комисии към Националния съвет за саморегулация¹. Мотиви за това предложение на практика липсват.

Предложено е изменение в Закона за радиото и телевизията – отмяна на чл. 2, ал. 5, т. 5 от ЗРТ. Според посочения текст, ЗРТ не се прилага по отношение на игрите на късмета, в които се залагат пари, включително лотария, наддаване и други форми на хазарт, както и онлайн игри и програми за търсене, но не и предавания, изцяло посветени на хазартни игри или игри на късмета. Текстът възпроизвежда съображение (рецитал) 22 от Директивата за аудиовизуалните медийни услуги: „от приложното поле на директивата следва да бъдат изключени също игрите на късмета, в които се залагат пари, включително лотария, наддаване и други форми на хазарт, както и онлайн игри и програми за търсене, но не и излъчвания, изцяло посветени на хазартни игри или игри на

¹ http://www.nss-bg.org/kodeks_hi.php

късмета.² Предлага се текстът да бъде отменен, без мотиви и без да се разбира значението му в контекста на аудиовизуалните медийни услуги. Смыслът на т. 5 може да се изведе от съображение 22 – и той най-общо е да бъдат изключени услуги, чиято основна цел не е предоставянето на предавания.

В заключение: Прибързаното приемане на неясна редакция на закона няма да доведе до ползи за обществото. Ефектът на законопроекта ще е двусмислено тълкуване и прилагане, липса на яснота и предвидимост за лицата, които публикуват, излъчват или разпространяват реклама на хазартни игри. Неясните текстове ще доведат и до недобро осъществяване на надзорните функции на компетентния орган.

Предложението на членовете на АБРО е текстовете да се подложат на обществена дискусия с бизнеса, експерти, медии и с всички, които имат отношение по темата. Считаме, че е необходимо изготвянето на всеобхватен анализ за очакваните ефекти от промените. Изявяваме готовност да представим предложение, съгласувано с индустрията, за по-детайлна правна рамка, с акцент върху саморегулацията.

14.05.2018 г.

Суважение,

Анна Танова
Изпълнителен директор на АБРО

² ДИРЕКТИВА 2010/13/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 10 март 2010 година за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконовни и административни актове на държавите-членки, отнасящи се до предоставянето на аудиовизуални медийни услуги (Директива за аудиовизуалните медийни услуги)

Г-Н БОЙКО БОРИСОВ
МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

Г-Н ВАЛЕРИ СИМЕОНОВ
ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

Г-Н ПЕТЪР КЪНЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ИКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКА И ТУРИЗЪМ В НС

Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ В НС

Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА,
СОЦИАЛНАТА И ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА

Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ

О Т В О Р Е Н О П И С М О

НА КРИВ ПРОТИВ НАМЕРЕНИЯТА ЗА ЗАКОНОВИ РЕСТРИКЦИИ НА ЛОТАРИЙНИТЕ ИГРИ В БЪЛГАРИЯ

Във връзка с обявените от вицепремиера Валери Сименов намерения за законодателни промени и рестрикции върху лотарийните игри в България, подкрепени и от други парламентарни и извънпарламентарни партии, Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България изразява следното становище:

Категорично възразяваме срещу предлаганите законови промени за ограничаване на рекламата и на разпространението на лицензираните лотарийни игри в България, защото:

- Подобни промени са в противоречие с европейските модели на правна уредба на игралната индустрия в държавите от Европейския съюз.

- В Европейския съюз този сектор е най-силно регулиран, действащите в момента в България регулации на лотарийните игри са едни от най-строгите в Европейския съюз, а корпорациите, които държавата е лицензирала за тази дейност, са стриктно контролирани от данъчните органи и работят на светло.

- Ако бъде приет новият законопроект за промени в Закона за хазарта, внесен от депутати от НФСБ, ще бъде нанесен тежък удар на лицензираните хазартни оператори в България за сметка на нелицензираните такива. В целият свят една от мерките в борбата с нелегалния хазарт е даване на възможност на легалните, плащащи данъци хазартни оператори да се рекламират чрез средствата за масова информация. Забраната за реклама на легалните хазартни оператори ще намали значително приходите в бюджета от данъци.

- Машабната реклама на легалните оператори стартира през 2012 година. По официални данни на Държавната Комисия по Хазарта към 2012 г. данъкът, платен от хазартните оператори, е под 20 млн. лв., за миналата 2017 г. година е над 200 млн. лв. Тези числа ясно доказват, че чрез средствата на рекламата легалните оператори повишават приходите си за сметка на нелегалните такива, а това е от полза за държавния бюджет.

- Компаниите, които организират лотарийните игри, са едни от най-крупните данъкоплатци в страната и ограничаването на тяхната дейност ще доведе до сериозни загуби за държавния бюджет, а оттам и за обществото, които се измерват в десетки и стотици милиони годишно.

- Браншовите организации на тези компании са членове на КРИБ, както и отделни фирми, които са най-големите в бранша, също така членуват в Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България.

- Членове на КРИБ, които ще понесат тежки последици от рестрикциите, са също така много медии, които са рекламополучатели и за които такава необмислено и необсъждано с никого решение ще доведе до срив в приходите. Загуби ще понесат и спортните клубове (при които рекламата от хазарт е важно перо за издръжка), а също така и всички рекламни агенции.

- Тежки последици ще има и за множество малки търговци, които разчитат много на продажбите на лотарийни билети, за да развиват своя бизнес. През 2017 г. над 70 млн. лева са изплатени под формата на комисиони на разпространителите на лотарийни билети. Ако предлаганите промени станат факт, това на практика ще означава и ликвидация на много работни места.

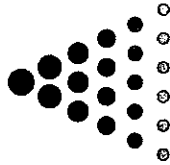
- Не на последно по важност място, предвижданите рестрикции ще нанесат щети и върху бизнеса, който е на светло, който плаща данъци, осигуровки и заплати. Ако законодателните промени бъдат приети, всъщност ще бъде обслужен черният сектор, а може би това е и целта.

Възразяваме срещу порочния законодателен подход да се обявяват промени, които засягат широк кръг предприемачи и граждани, без да е извършена изискуемата предварителна оценка за тяхното въздействие и да са оценени фискалните ефекти от евентуалното им прилагане. За пореден път се предлагат законодателни промени без обществено обсъждане и оценка на това как тяхното приемане ще се отрази на фиска.

КРИБ заявява готовността си да защити българската индустрия и представлявания от нас бизнес от 900 хиляди заети като цяло, от които 177 хиляди заети пряко или косвено в игралния сектор, от законодателен волунтаризъм, воден от популизъм, предизборни нагласи и неясни интереси.

Конфедерация на работодателите и индустриалците в България – КРИБ „Гласът на българския бизнес“

КРИБ

КОНФЕДЕРАЦИЯ
НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ
И ИНДУСТРИАЛЦИТЕ
В БЪЛГАРИЯ

ГЛАСЪТ НА БЪЛГАРСКИЯ БИЗНЕС

Изх. № 140-00-140
София 21 май 2018 год.

**Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
КЪМ НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ**

ОТНОСНО: ЗИД на Закона за хазарта, № 854-01-40, внесен от н.п. Христиан Митев и група народни представители на 11.05.2018 год.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО СТОЯНОВА,

В допълнение към публично изразената позиция на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България относно внесения на 11.05.2018г. законопроект за изменение и допълнение на Закона за хазарта от народния представител Христиан Митев и група народни представители, моля да вземете предвид и следното наше становище:

1. Със законопроекта се въвеждат забрани и ограничения, които представляват изключително неуместна и вредна намеса на държавата в пазарната икономика. С предложените забрани и регулации се нарушава установения в чл. 19, ал.1 и 2 от Конституцията принцип на свободната стопанска инициатива. С промените се увеличава административната тежест върху предприемачите и се ограничава конкуренцията.
2. Със законопроекта се създават предпоставки за ненужно ограничаване на административната тежест, както и за поемане на нови разходи от

предприемачите (за лицензиране на обекти) и на държавата (по обслужване на лицензионния процес).

3. Законопроектът, който има за цел ограничаване на хазарта, ще има за ефект съществено намаляване на приходите в държавния бюджет от преки данъци и такси по чл.30, ал.3 от ЗХ (които за 2017г. са 138 315 015,52 лева), и от ДДС върху цената на рекламата и и от корпоративен данък върху печалбата на предприятията, които изработват, публикуват или излъчват реклама.
4. С предвижданите промени в рекламата на хазарта се ограничава съществено правото на гражданите да търсят и получават информация, гарантирано в чл.41, ал.1 от Конституцията, както и на свободата на словото, установен в чл. 39, ал.1 от Конституцията.
5. Със законопроекта се отнема възможността за саморегулация, предвиден понастоящем в чл.10, ал.6 ЗХ, което само по себе си е нарушение на принципите на функциониране на гражданското общество.

Мотивите към законопроекта съдържат неверни твърдения и противоречиви логически заключения:

1. Невярно е твърдението, че разпространението на лотарийни билети и изплащането на печалби от игри, в нелицензирани обекти, създава риск от измама и паралелно счетоводство. Същото показва непознаване на законодателството, регулиращо хазарта, и бизнес процесите при организирането на хазартните игри.

Действащият в момента Закон за хазарта съдържа множество задължения на организаторите на хазартни игри, както и значителни правомощия на Държавната комисия по хазарта във връзка с контрола върху игрите, и в частност отчитането на приходите от тях. Освен закона, множество подзаконови актове създават гаранции срещу злоупотреба с отпечатването и разпространението на лотарийни билети, фишове и талони от хазартни игри.

Със сега действащата Наредба за условията и реда за отпечатване и контрол върху ценни книжа (Приета с ПМС № 289 от 30.11.1994 г., обн., ДВ, бр. 101 от 9.12.1994 г., изм. и доп., бр. 38 от 25.04.1995 г., изм., бр. 73 от 26.06.1998 г., в сила от 26.06.1998 г., бр. 8 от 26.01.2001 г., изм. и доп., бр. 54 от 13.06.2008 г., бр. 22 от 18.03.2011 г., в сила от 18.03.2011 г., бр. 60 от 7.08.2015 г.) е въведен стриктен контрол на Министерството на финансите върху лотарийните билети още преди отпечатването им. Съгласно чл.10 от посочената наредба Министерството на финансите получава изчерпателна информация за общия брой, серията и номиналната стойност на билетите, фишовете, талоните и другите удостоверителни знаци за участие в хазартни игри и издава разрешение за отпечатването им въз основа на нея. Също така Министерството на финансите разрешава получаването на вече отпечатаните билети и други удостоверителни знаци след извършаване на физическа проверка на място (чл.31, ал.2) и след заплащане на такса „Контрол“ съгласно чл.21 от наредбата. А чл.29 задължава Министерството на финансите да уведомява писмено и по електронен път компетентните териториални дирекции на приходната администрация и Държавната комисия по хазарта за получените от организаторите на игрите билети и други

удостоверителни знаци. Съгласно чл.34 билети, фишове, талони и други удостоверителни знаци за участие в хазартни игри по смисъла на Закона за хазарта, се унищожават в присъствието на контролните органи.

Лицата, продаващи билети, са подчинени на същата строга отчетност съгласно данъчното и счетоводното законодателство като всички останали предприятия. Нещо повече – съгласно чл.39а от Наредба № Н-18 от 13 декември 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства (Обн. ДВ. бр.106 от 27 декември 2006г., изм. ДВ. бр.7 от 23 Януари 2007г., изм. ДВ. бр.79 от 2 Октомври 2007г., изм. ДВ. бр.77 от 29 Септември 2009г., изм. ДВ. бр.49 от 29 Юни 2010г., изм. ДВ. бр.48 от 24 Юни 2011г., изм. ДВ. бр.64 от 19 Август 2011г., изм. ДВ. бр.7 от 24 Януари 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.27 от 3 Април 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2012г., доп. ДВ. бр.78 от 12 Октомври 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.102 от 21 декември 2012г., изм. и доп. ДВ. бр.40 от 30 Април 2013г., изм. ДВ. бр.93 от 25 Октомври 2013г., изм. и доп. ДВ. бр.111 от 27 декември 2013г., доп. ДВ. бр.14 от 20 февруари 2015г., изм. ДВ. бр.44 от 16 Юни 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.49 от 30 Юни 2015г., доп. ДВ. бр.54 от 17 Юли 2015г., изм. ДВ. бр.66 от 28 Август 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.83 от 27 Октомври 2015г., доп. ДВ. бр.84 от 30 Октомври 2015г., изм. и доп. ДВ. бр.44 от 2 Юни 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 Септември 2017г.) лицата, продаващи билети и други талони за участие в хазартни игри, са длъжни да водят книга (регистър) за дневните продажби. Книгата (регистърът) съдържа вида и броя на продадените билети, талони и други удостоверителни знаци, както и начален и краен номер от съответния вид, по номинали и общ оборот за деня.

При така съществуващата регулация и предвидения предварителен, текущ и последващ контрол от страна на Министерството на финансите и Държавната комисия по хазарта е несъстоятелен довода за риск от паралелно счетоводство и измами.

С предложените промени в чл.9, ал.2 от Закона за хазарта се цели ограничаване на свободното разпространение на лотарийни билети и други удостоверителни знаци за участие в хазартни игри. Предлага се лицензионния режим да обхване още един, нов, кръг лица, а именно притежателите на търговски обекти, в които се разпространяват билети и талони. По този начин вместо ограничаване на лицензирането и административната тежест, а оттам и намесата на държавата в стопанската дейност, се получава обратното – въвежда се още един лицензионен режим, и то върху дребния бизнес, който е преобладаващо ангажиран в дейността по продажба на билети и талони.

Това лицензиране е ненужно. Въвеждането на лицензиране на търговските обекти, продаващи билети и други удостоверителни знаци за участие в хазартни игри предполага дейност по събиране и предоставяне на документи, включително от други администрации, тяхното предоставяне в ДКХ, време за обработка и произнасяне по искането от страна на държавен орган. С други думи, създава се нова, времеемка административна процедура, касаеща множество търговски обекти и засягаща малкия бизнес. Обслужването на толкова много лица и обекти изисква нов, допълнителен административен ресурс – човешки, информационен и материален, което ще бъде нов, немалък разход за държавния бюджет, и предмет на нови процедури по обществени поръчки.

Необосновано е и предложението за промяна на чл.9, ал.2 от ЗХ и в частта му, касаеща лицензирането на местта за изплащането на печалби от хазартни игри. При сега действащите норми на Закона за хазарта, печалби над 5000 лева задължително се изплащат по банков път. По отношение на печалбите под 5000 лева организаторите на лото и лотарийни игри са наложили практиката печалби в размер между 100 и 5000 лева да бъдат изплащани в офис на лицензирана платежна институция. Известно е, че платежните институции са подчинени на особен и строг лицензионен режим и държавен надзор. В този смисъл е излишно тези институции да бъдат лицензирани от ДКХ и за изплащане на печалби от хазартни игри. Също така излишно е лицензирането

на местата за изплащане на печалби под 100 лева – това са сравнително малки печалби, чиито изплащане на място не съдържа рискове за платателя, получателя и фиска, нито за обществения интерес. Относно печалбите под 100 лева - те се изплащат в обекти, стопанисвани от малкия бизнес, които от своя страна в повечето случаи разполагат с ограничен материален и човешки ресурс. Лицензирането на дейността на тези обекти по изплащане на печалби ще доведе до извършването на необосновани дейности и разходи по събиране на документи, плащане на такси, и изпълнение на административни процедури изисквания, което ще затормози притежателите им и по никакъв начин няма да обезпечи в по-голяма степен обществения интерес и фиска.

Въвеждането на лицензионен режим за всички обекти, в които се предлагат продаващи билети, талони, фишове и други удостоверителни знаци за участие в хазартни игри поставя в по-благоприятна позиция обектите, които вече са лицензирани като пунктове за събиране на залози, игрални зали и казина. Само тези, вече лицензирани обекти, в определен период от време ще бъдат в законово съответствие да разпространяват билетите и другите знаци, което ще ги постави в положение близо до господстващото или монополното на пазара. Подлежащите на лицензиране обекти ще бъдат принудени отново да се борят за пазарен дял, като това ще бъде предшествано от извършаване на административни разходи. Обществено неоправдано е да бъде поставен знак за равенство между обекти, предлагащи хазартни игри с голям залог (като казино игри, игрални автомати) и с по-голяма вероятност от пристрастяване и загуби, и такива, в които правените там залози са ограничени до няколко лева. Всичко това е несправедливо и уврежда конкуренцията, която е защитена от Конституцията и закона.

Сравнителноправният анализ на регулацията на хазартната дейност в Европа налага констатацията, че държавите-членки не са въвели ограничения за местата, където могат да се продават лотарийни билети, както и фишове и талони от други хазартни игри. Европейското законодателство също не съдържа норми с ограничения в тази насока. В този смисъл предлаганият законопроект е в разрез с добрите европейски практики и принципите на европейското право.

Ограничаването на продажбата на билети само в определени пунктове където се организират хазартни игри, също носи своите рискове. Свободното разпространение на лотарийните билети в множество продажбени точки не концентрира вниманието на потребителите върху хазартните игри – те са една от многото предлагани в съответния търговски обект стоки и услуги. По този начин хазартните игри не се ограничават само до хората, които обичайно участват в тях, или са пристрастени. Докато обособяването на определени места за продажба на лотарийни билети и лотопунктове ще концентрира вниманието върху тях и лицата, които ги посещават няма да имат избор на други стоки и услуги освен на хазартни игри. Такива специални места ще станат обичайно място за посещение на лицата, които имат склонност към участие в хазартни игри, и ще спомага същите да харчат повече пари за залози в това място, веднъж влезли в него.

2. Несъстоятелни и правно неиздържани са мотивите на вносителите за ограничаване на рекламата на хазартните игри. По същество предлаганите промени въвеждат пълна забрана за реклама на хазарта.

На първо място, несъстоятелен е доводът, че следва да се уеднакви режима на рекламата на хазарта с рекламата на спиртни напитки, тютюневи изделия и наркотични вещества. Приравняването на хазарта с вредни за човешкия организъм субстанции е безпочвено – няма научнодоказани и безспорни факти, че хазартните игри увреждат човешкото здраве и то по еднакъв или сходен начин като алкохола, цигарите и наркотиците.

На следващо място, нелогично е да бъде забранявана рекламата на една разрешена, регулирана, а и извършвана и от държавата (в лицето на БСТ) дейност като хазарта. При условие, че държавата има интерес от увеличаване на приходите от хазартната дейност с оглед финансирането на спорта и културата, и това е установено в сега действащия Закон за хазарта, буди недоумение стремежа на вносителите в обратна насока. Забраната за хазарта, а оттам и целеният спад в приходите на държавата от хазартната дейност, не дава разрешение на въпроса как ще бъде финансирани спорта и културата.

Сега действащата регулация на рекламата на хазартните игри е доста рестриктивна. Забранена е пряката реклама. Точка 23 на §1 от ДР на ЗХ доста широко и многопластово ограничава формите и съдържанието на рекламата на хазарта. Следва да се има предвид, че за рекламата на хазартните игри са приложими както ограниченията на Закона за хазарта, така и разпоредбите на Закона за защита на конкуренцията, Закона за защита на потребителите, и Закона за радиото и телевизията, както и Етичните правила за реклама и търговска комуникация, приети от Националния съвет по саморегулация. Нужно ли е да бъде ограничавана рекламата допълнително и какви ползи на обществото и за държавата ще донесе това? Законопроектът и мотивите към него не дават убедителен отговор.

Настоящите законови рестрикции в ЗХ спрямо рекламата на хазарта са в синхрон с регулацията на тази дейност в другите страни-членки на Европейския съюз. При сравнение на законодателството, третиращо рекламата на хазарта в отделните страни-членки, се установява, че същата е позволена (с изключение на Латвия), както в държавите с по-голямо население от България и с по-висок стандарт на живот (Франция, Великобритания, Испания, Италия), така и в по-малките държави, които са близки по площ и население с нашата (Унгария, Австрия, Белгия, Холандия, Дания).

Предлаганите законови промени са вътрешно противоречиви. Дефинирането и забраната на т.нар „непряка реклама“ има за цел да забрани рекламата на хазарта въобще. С редакцията на чл.10, ал.1 от ЗХ забраняваща пряката и непреката реклама се въвежда правило, което по своята правна същност е забрана за реклама на хазартните игри въобще. С приемането на нова т.23а от §1 се дефинира какво е непряка реклама, като определението де факто обхваща почти всички хипотези на публикуване, обявяване и излъчване на информационни, рекламни и търговски съобщения, съществуващи в практиката. Същевременно, с редакцията на чл.10, ал.2 се създава възможност да бъдат обявявани обстоятелства и данни за игрите. Видно е, че с нормата на чл.10, ал. 2 се прави опит да се въведе изключение от забраната. По своята същност и практическа приложимост обаче, нормата на чл.10, ал.2 представлява разрешение за непряка реклама. Липсват ясни критерии, разграничаващи обявяването на информация по чл.10, ал.2 и непреката реклама по т.23а от §1. Дори самите вносители приравняват обявяването на информацията по чл.10, ал.2 за реклама – видно от мотивите те използват израза „за да не се стигне до пълна забрана на допустимата реклама“.

Съотношението между правилото и изключенията от него са неясни и създават безусловна нужда от тълкуване. Такива неясни и объркващи норми са предпоставка за грешна и избирателна административна практика, а оттам и за подхранване на двоен стандарт, административен натиск, а и корупция. Защо е нужно да се въвеждат норми с неясно нормативно съдържание, за които ще се наложи анализ и тълкуване, и които създават предпоставки за неправилно и двойствено правоприлагане? Това е в нарушение на изискванията на Закона за нормативните актове.

Предложените рестрикции по отношение на рекламата и неясните изключения от правилото, сами по себе си представляват държавна цензура върху свободата на словото. Държавната комисия по хазарта ще бъде превърната в особен орган, който чрез санкционната си дейност, в рамките на последващ контрол, ще задава критериите, какво и как е редно да бъде рекламирано в хазарта. По този начин на един държавен орган неписано ще бъде дадено правото да допълва закона чрез административна практика. Това е недопустимо в правовата държава.

Мотивите на вносителите са вътрешно противоречиви. От една страна, с промените желаят да минимизират рисковете от измама в хазарта и да увеличат публичността и прозрачността. От друга страна, желаят да премахнат законовите механизми, които гарантират публичност на игрите и печалбите. С предложението за отмяна на т.3 от ал.2 на чл.10 от ЗХ вносителите настояват да не се обявяват резултатите от игрите и спечелените печалби. Същевременно не предлагат други адекватни мерки, осигуряващи търсената от тях публичност и прозрачност.

При услови, че хазартът е разрешена в страната дейност, буди недоумение желанието на вносителите да отменят разпоредбата на чл.2, ал.5, т.5 от ЗРТ. По този начин държавата полулегално ще ограничи възможността за организиране на разрешени от нея хазартни игри.

Притеснителна за развитието на гражданското общество е идеята на вносителите да отпаднат установените в действащия закон правила за саморегулация. С отмяната на ал.6 на чл.10 санкционираните от държавата Етични правила за реклама и търговска комуникация на хазартните игри, приети от Националния съвет по саморегулация, няма да имат задължителен характер. Това е дълбоко погрешно и показва непознаване на материята. С посочените етични правила представителите на бизнеса самостоятелно са формулирали и наложили регулации, които да възпират тях самите от неетична или недобросъвестна реклама и комуникация. Безспорно е, че тези правила са значително ограничителни що се отнася до рекламата на хазарта и те самите въвеждат множество забрани и ограничения. В тази връзка е учудващо желанието на вносителите това да бъде променено.

3. Абсолютно формална и повърхностна е изложената от вносителите предварителна оценка на въздействието на законопроекта върху заинтересованите субекти, обществения и държавния интерес, административните и финансовите отношения.

По-горе са изложени аргументи относно възникването на нов, допълнителен лицензионен режим, нова регулация на стопанската дейност, разходи по лицензиране, поставяне в неравностойно положение на малките предприятия, увеличаване на

административната тежест, рисковете при правоприлагане на неясните и неточни правни норми, и другите недостатъци на предлагания законопроект.

Със законопроекта ще бъде въведен лицензионен режим, засягащ над 15 000 точки на продажби, функциониращи свободно към момента.

С предлаганите промени ще се засегнат не само организаторите на хазартните игри и доставчиците на медийни услуги, но и други предприятия, които предоставят стоки и услуги на хазартните оператори във връзка с организацията на игрите, тяхната реклама, изплащането на паричните печалби и осигуряването на предметни такива.

Законопроектът има за цел да ограничи приходите на организаторите на хазартните игри. Това обаче ще рефлектира негативно освен на приходите в държавния бюджет от облагането на хазарта, но и на приходите на предприятията, които се занимават с продажбата на билети, фишове и талони за хазартни игри, производителите на рекламни материали, рекламните агенции, продуцентските компании, печатниците, дистрибуторските предприятия, куриерските услуги, туристическите агенции, и вносителите на автомобили.

Изброените икономически субекти са предимно представители на малкия и средния бизнес. Рефлектирайки върху техните приходи, индиректно законопроектът ще се отрази и на данъците, които тези субекти внасят в бюджета в резултат на дейността си по обслужване на хазартните игри. Хазартните оператори не осъществяват облагаеми доставки, съответно нямат право на данъчен кредит за получените от тях доставки. Съответно техните доставчици от малкия и средния бизнес начисляват и внасят в бюджета ДДС в резултат на облагане на всички доставки към организаторите на хазартни игри. По този начин организаторите се явяват крайния платец на ДДС за получените от тях доставки и не се облагодетелстват чрез правото да приспадат ДДС.

Чрез промените в закона за малкия и средния бизнес ще бъдат причинени загуби на приходи в размер на 100 000 000 лева.

Негативният пряк ефект върху държавния бюджет в следствие на новите ограничения ще се изрази в спад на приходите от такси по чл.30, ал.3 и 4 от ЗХ, а именно с 60 000 000 лева по-малко, и от ДДС - с 20 000 000 лева по-малко. Отделно от това следва да се имат предвид и спада в приходите от облагане дейността и на доставчиците на хазартните оператори.

4. В заключение считаме, че законопроектът ще има изцяло негативен ефект върху обществените отношения и не е в състояние да защити обществения интерес.

С настоящата регламентация на рекламата на хазартните игри е защитен обществения интерес. Държавата е поставила значителни ограничения в рекламата, забранявайки пряката такава, изразяващата се в директно призоваване за участие в хазартни игри, в създаването на впечатление, че чрез хазарта участниците ще решат лични или финансови проблеми, или че ще постигнат финансово благополучие, или обещаваща огромни печалби. По този начин обществото е предпазено от недобросъвестни послания, обвързващи участието в хазартни игри с лесно забогатяване или насочени към деца, както и от пристрастяващо участие. Редом с това, държавата е предоставила на обществена организация в лицето на Националния съвет по

саморегулация да определя допълнителни правила за реклама и търговска комуникация на хазарта и е задължила организаторите на игрите да се съобразяват с тях. Същата обществена организация има правото да констатира и обявява нарушения на установените от нея етични правила. Предвидена е сериозна административно-наказателна отговорност при нарушение на установените правила за реклама.

Житейски и правно нелогично е да бъде забранявана или строго ограничавана непряката реклама на една дейност, която е позволена и правно регулирана от държавата, и се осъществява и от нея чрез Българския спортен тотализатор. Още повече, когато хазартът носи сериозни приходи на държавата, които са пропорционални на приходите на организаторите на игрите, и при условие че обществения интерес е обезпечен с правни норми и санкционирани от закона етични правила.

Сравнението на нормите, уреждащи рекламата на хазартните игри в държавите-членки на Европейския съюз, показва, че регулацията на рекламата на хазарта в България е една от най-рестриктивните.

Никъде в държавите-членки няма ограничение на местата за продажба на лотарийни билети. Така е и в големите европейски държави - Великобритания, Франция, Испания, Италия, а също и в страните от бившия източен блок.

Със законопроекта се въвеждат забрани и ограничения, които представляват изключително неуместна и вредна намеса на държавата в пазарната икономика.

Създава се нов лицензионен режим и административна тежест.

Ще бъдат драстично намалени приходите на малкия и средния бизнес, който доставя стоки и услуги на организаторите на хазартни игри.

Законопроектът ще доведе до намаляване на приходите в държавния бюджет.

Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България приложено представя на Вашето внимание проект на ЗИД на Закона за хазарта, който отразява вижданията ни за промени в закона.

Моля да съобразите изложените от нас съображения по внесения законопроект, както и да се запознаете с предложениия проект на ЗИДЗХ с мотиви. Надяваме се същите да бъдат припознат от Вас.

ПРИЛОЖЕНИЕ:

ПРОЕКТ

на Закон за изменение и допълнение на Закона за хазарта

В Закона за хазарта (Обн., ДВ, бр. 26 от 30.03.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., доп., бр. 54 от 17.07.2012 г., в сила от 1.07.2012 г., бр. 82 от 26.10.2012 г., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г., изм., бр. 68 от 2.08.2013 г., в сила от 2.08.2013 г., изм. и доп., бр. 1 от 3.01.2014 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 105 от 19.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., доп., бр. 61 от 11.08.2015 г., в сила от 1.11.2015 г., изм., бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г., бр. 74 от 20.09.2016 г., в сила от 1.01.2018 г., изм. и доп., бр. 98 от 9.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., доп., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

§1. В чл.10 се създават нови алинеи 7, 8 и 9 със следното съдържание:

„(7) Рекламните съобщения отнасящи се до хазартни игри трябва да съдържат предупреждение за риск от пристрастяване към хазарт и загуби. Това не се прилага в случаите, когато се изобразява или публикува единствено наименованието на игрите, на организатора или негови търговски марки.“

„(8) Рекламните съобщения отнасящи се до хазартни игри трябва да съдържат информация, че хазартните игри могат да участват само пълнолетни дееспособни лица и че недееспособните могат да получават билети или талони за участие лотарии, тото и лото игри, и томболи само по дарение. Информацията може да бъде и чрез изобразяване на символ „18+“ или друг подходящ съобразно обстоятелствата начин. Тези правила не се прилагат в случаите, когато се изобразява или публикува единствено наименованието на игрите, на организатора или негови търговски марки.“

„(9) Рекламните съобщения отнасящи се до хазартни игри не трябва да съдържат послания, които подбуждат непълнолетните към участие в хазартни игри или да показват непълнолетни лица, които участват в хазартни игри.“

§2. В чл.13 се създава нова алинея 4 със следното съдържание:

„(4) Организаторите на хазартни игри в игрално казино, на игри с игрални автомати, и на хазартни игри онлайн не трябва да допускат до участие в игрите лицата, които са вписани в Националния регистър за хазартно пристрастените, воден от Комисията. Тези организатори са длъжни да проверяват присъствието на съответното лице в регистъра преди допускането му до участие в игрите в игрално казино, съответно с игрални автомати, респективно преди регистрацията му за онлайн игри. Организаторите на други видове хазартни игри, които получат надлежна информация за включването на дадено лице в регистъра са длъжни да му откажат участие в тях след като направят проверка в регистъра за това обстоятелство.“

§3. В ал. 1 на чл.22 се правят следните промени:

1. Точка 15 се изменя и придобива следното съдържание: “15. Създава и води Национален регистър за хазартно пристрастените. Комисията след

съгласуване с Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика и Комисията за защита на личните данни приема Правила за водене, съхраняване и достъп до Националния регистър за хазартно пристрастените.“

2. Създава нова точка 16 със следното съдържание: „16. Организира и поддържа денонощна телефонна линия за помощ против изпадане в хазартна пристрастеност, наричана в закона “горещата линия“. Комисията след предварително съгласуване с Министерството на здравеопазването, Министерството на труда и социалната политика приема Правила за оказване на помощ на лица, потърсили помощ чрез горещата линия. Комисията уведомява организаторите на хазартните игри за открития и поддържан от номер на горещата линия“
3. Създава нова точка 17 със следното съдържание: „17. осъществява и други правомощия, изрично предвидени със закон.“

§4. В чл.43 се правят следните промени:

1. Създава се алинея 1 със съдържанието на досегашният текст на чл.43.
2. Създава се нова алинея 2 със следното съдържание: „(2) В местата, където се провеждат хазартни игри, и в обектите, в които се продават билети, фишове, талони и другите удостоверителни знаци за участие в хазартни игри, на видимо място се поставя и подходящ според обстоятелствата надпис, изписан четливо, видимо и ясно, съдържащ означение, че в обекта се провеждат хазартни игри, че същите са забранени за непълнолетни лица, че недееспособните могат да получават билети или талони за участие лотарии, тото и лото игри, и томболи само по дарение, както и номера на горещата линия и предупреждение за пристрастяване към хазарт.“
3. Създава се нова алинея 2 със следното съдържание: „(2) Представителите на организаторите в местата, където се провеждат хазартни игри, и в обектите, в които се продават билети, фишове, талони и другите удостоверителни знаци за участие в хазартни игри, преди допускане на лице за участие в игрите, съответно преди продажба на знаците, могат да поискат от него удостоверяване на неговата възраст чрез представяне на документ за самоличност. На лицата, които не докажат своето пълнолетие не се продават удостоверителни знаци, съответно не се допускат до участие в игрите.“

МОТИВИ
към проект на
Закон за изменение и допълнение на Закона за хазарта

1. Основания за предложението за законодателна инициатива

В последните месеци в публичното пространство се поставя въпросът относно въздействието на рекламата на хазартни игри върху гражданите, като се поставя особено значение за нейното влияние върху децата и подрастващите. Редом с това се засяга и въпросът за лесната достъпност на лотарийните билети и другите лото и тото игри от потребителите. Предлага се от политически субекти изключително ограничение на рекламата на хазарта, която стига до абсолютна забрана. Също така се настоява за въвеждане на лицензиране на местата, където могат да бъдат продавани билети, талони, фишове и други удостоверителни знаци за участие в хазартни игри. Търси се уеднаквяване на режима на т.нар лек хазарт (лотарии, тото и лото игри) с този на хазартните игри, които изначално са предмет на тежка регулация като игрите в игрално казино, и игрите с игрални автомати в игрални зали. Цели се хазартът да бъде представен като ограбващ обществото бизнес. Повечето предложения за промени в регулацията обаче показват непознаване на действащото законодателство в областта на хазарта, както и на бизнес процесите в тази сфера, и участниците в тях.

Предлаганият проект за Закон за изменение и допълнение на Закона за хазарта има за цел да бъдат установени нови правила, които доразвиват настоящата уредба и създадат още по-силни гаранции срещу недобросъвестна реклама и търговска комуникация на хазартните игри. Проектът съдържа норми, насочени към опазване интересите на децата, и недопускане на въздействието на рекламата на хазарта върху тях и тяхното развитие. С проекта се допълва и разширява регулацията на рекламата на хазарта, като се въвеждат изисквания за всяка реклама:

1. да съдържа предупреждение за риск от пристрастяване към хазарт и загуби;
2. да съдържа информация, че в хазартните игри могат да участват само пълнолетни дееспособни лица;
3. да не съдържа послания, които подбуждат непълнолетните към участие в хазартни игри.

Проектът отчита притесненията на определени членове на обществото във връзка с опасностите от пристрастяване към хазарт от лица в особено лично или материално положение. В този смисъл с проекта се правят предложения за създаване и водене на Национален регистър за хазартно пристрастените. Създава се задължение за организаторите на хазартни игри да не допускат до участие в игрите лица, които са вписани в този регистър като пристрастени.

Също така с проекта се въвежда гореща телефонна линия за помощ против изпадане в хазартна пристрастеност. По този начин се създават мерки, с които държавата да съдейства на лица, изпадащи в хазартна зависимост да преодолеят тази пристрастеност.

С проекта са взети предвид изразените притеснения от масовото разпространение на лотарийни билети и други хазартни игри от категорията на т.нар. мек хазарт. Предложени са мерки за осведомяване на потребителите, че в търговския обект се осъществява хазартна дейност, съответно за опасностите от пристрастяване. Въведено е задължение на видимо място в обектите да се поставя подходящ надпис, изписан четливо, видимо и ясно, съдържащ означение, че в обекта се провеждат хазартни игри, че същите са забранени за непълнолетни лица, както и номера на горещата линия и предупреждение за пристрастяване към хазарт.

Във връзка с опасенията от разпространение на билети сред деца и подрастващи е въведено задължение за установяване на възрастта на потребителя преди продаване на билет или талон, или преди допускане му за участие в игрите.

Предлаганите мерки са комплексни и имат връзка помежду си.

2. Предварителна оценка на въздействието

Проектът въвежда задължения за Държавната комисия по хазарта, за организаторите на хазартни игри, както и за лицата, притежаващи обекти, в които се разпространяват билети, талони и фишове.

С проекта не се налагат лицензионни режими и нови административни процедури. ДКХ следва да изработи и приеме правила във връзка с Националния регистър за хазартно пристрастените, както и правила за работа на „горещата“ телефонна линия.

Приемането на предложенията по §4 от проекта ще има за ефект извършването на разходи от страна на организаторите на хазартни игри, както и за лицата, притежаващи обекти, в които се разпространяват билети, талони и фишове, за изработка и поставяне на надписите, предупреждаващи за осъществяването на хазарт в търговските обекти.

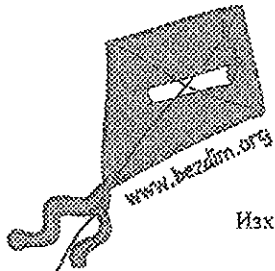
По разходната част на държания бюджет ще се наложат разходи за водене и поддръжка на Националния регистър за хазартно пристрастените, както и на гореща телефонна линия за помощ против изпадане в хазартна пристрастеност. Тези разходи очевидно не са големи, необходими са с оглед на обществения интерес, и ползите от тях превишават значително техния размер.

Не се налагат изменения на други нормативни актове.

С уважение,

Евгений Иван
Изп. Директор на Управителния съвет

България без дим

Коалиция за живот без
тютюнев дим
Smoke Free Life Coalition

Изх № 331/05.06.2018

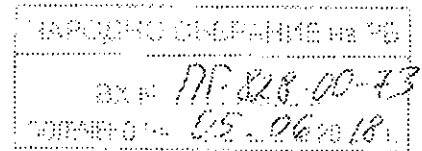
ДО

Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
44^{ТО} НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Г-ЖА МЕНДА СТОЯНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
КЪМ 44^{ТО} НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Г-Н ВЕЖДИ РАШИДОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО КУЛТУРАТА И МЕДИИТЕ
КЪМ 44^{ТО} НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Г-Н КРИСТИАН ВИГЕНИН
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ
КЪМ 44^{ТО} НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ОТНОСНО: Законопроект 854-01-40/11.05.2018 г. за изменение и допълнение на Закона за хазарта, внесен от група народни представители от ПГ „Обединени патриоти“

СТАНОВИЩЕ

на Коалиция за живот без тютюнев дим и Гражданска инициатива „България без дим“

Организациите към Коалиция за живот без тютюнев дим и членовете на Гражданска инициатива „България без дим“ подкрепят предложението, направено от народни представители от парламентарната група „Обединени патриоти“ за промяна на текстове в Закона за хазарта.

Според нас рекламирането на всичко, което може да доведе до зависимост, следва да бъде ограничено и забранено. Независимо дали се отнася до зависимост към хазарт, прекомерна консумация на алкохол, тютюнопушене.

Гражданска инициатива
„България без дим“
координира десетки на
стотин хиляди граждани,
които подкрепят
въвеждането на
пълна забрана за
тютюнопушене на
обществени места и държат
законот да се прилага и
прилага стриктно.
www.bezdim.org
Коалицията за живот без
тютюнев дим обединява над
30 обществени, пациентски
и медицински организации,
общици и вестни.
www.coalition.bezdim.org
Телефон +359 882 37 40 00
Е-пошта project@bezdim.bg
Бул. „Сливница“ 157, ет. 3
София 1202

Във връзка с това считаме, че е удачно и оправдано в Заключителната разпоредба след § 4, с който се правят промени в Закона за радиото и телевизията, да се включи § 5, с който да се направят и промени в Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия (ЗТТСИ), свързани с въвеждането на всеобхватна забрана на рекламата, промоцията и спонсорството на тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

Рекламата на тютюн, тютюневи и свързаните с тях изделия, както всяка реклама на стоки и услуги, цели увеличаване продажбите и употребата на съответните изделия. Всички форми (прески и непрески) на реклама също така стимулират потреблението, намаляват мотивацията на пушачите да откажат пушенето, насърчават бившите пушачи да започнат да пушат отново и създава среда, в която употребата на тютюневи изделия се възприема като нещо обичайно и приемливо. В тази връзка намира място и изразената от Световната здравна организация (СЗО) позиция, че ако само някои форми на пряка реклама на тютюневи изделия са забранени, тютюневата индустрия насочва разходите си за други стратегии за реклама, промоция и спонсорство, използвайки творчески, косвени начини за насърчаване на продажбата и употребата на тютюн, особено сред младите хора.

Позовавайки се на чл. 13 от Рамковата конвенция за контрол на тютюна на СЗО, която Република България е ратифицирала със закон през 2005 г., влязъл в сила от 5.02.2006 г., предлагаме да се въведе пълна забрана на рекламата, промоцията и спонсорството на тютюневите изделия със следните промени в чл. 35 от ЗТТСИ:

„§ В чл. 35 от Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 33 и 102 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 20 от 2003 г., бр. 57 и 70 от 2004 г., бр. 91, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 70, 80 и 108 от 2006 г., бр. 53 и 109 от 2007 г., бр. 36, 67 и 110 от 2008 г., бр. 12, 82 и 95 от 2009 г., бр. 19 от 2011 г., бр. 50 от 2012 г., бр. 12 и 14 от 2015 г., бр. 19, 28, 31 и 101 от 2016 г. и бр. 58, 63, 85, 92, 97 и 103 от 2017 г., бр. 17 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 и ал. 2 се изменят така:

„(1) Забраняват се всички форми на рекламиране на тютюн, тютюневи и свързани с тях изделия, с изключение на случаите по ал. 3.

(2) Забранява се и:

1. използването по какъвто и да е начин на търговската марка на тютюн, тютюневи и свързани с тях изделия при рекламирането, промоцията или разпространението на други стоки и услуги;

2. излагането на тютюн, тютюневи и свързани с тях изделия на видими за потребителите места в обектите за търговия.“

2. В ал. 4 след думата „общество“ се добавят думите „извън ал. 3“.

3. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Забранява се спонсорирането от лица, чийто основен предмет на дейност е производството или търговията с тютюн, тютюневи и свързани с тях изделия, или от свързани с тях лица по смисъла на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Търговския закон, на:

1. радио- и телевизионни предавания;

2. спортни състезания, развлекателни събития или дейности, както и събития или дейности, в които участват лица под 18 години;

3. събития или дейности, които се провеждат в няколко държави - членки на Европейския съюз, и в други държави - страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или имат по друг начин трансграничен ефект."

4. В ал. 6 думите „ал. 5, т. 2" се заменят с „ал. 5";

5. Създават се ал. 8 и 9:

(8) Обектите за търговия имат право да предоставят на потребителите единствено информация за различните видове тютюн, тютюневи и свързани с тях изделия, които продават, и техните цени под формата на списък, без допълнителна информация или изображения, които да насърчават продажбата или употребата им.

(9) Условието и реда за предоставяне на информацията по ал. 8 се определят с правилника за прилагане на закона."

Предлагаме към §4 от законопроекта да се добавят и следните промени в Закона за радиото и телевизията:

„В чл. 126 от Закона за радиото и телевизията се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „чл. 75, ал. 1, ал. 3- 6" се заменят с „чл. 75, ал. 1, ал. 3- 5", числото „82" се заменя с „82, ал. 1, ал. 3 – 6" и думите „чл. 84, ал. 2 и 3" се заменят с „чл. 84, ал. 2 и , т. 2".

2. Създават се ал. 7 и 8:

„(7) За нарушение на разпоредбите на чл. 75, ал. 6, чл. 82, ал. 2 и чл. 84, ал. 3, т. 1 на доставчиците на медийни услуги се налага имуществена санкция от 50 000 лв. до 100 000 лв.

(8) При повторно нарушение по ал. 7 имуществената санкция е в двоен размер."

Предлагаме да се създаде § 6 със следното съдържание:

„В чл. 8 от Закона за закрила на детето (обн., ДВ, бр. 48 от 2000 г.; изм., бр. 75 и 120 от 2002 г., бр. 36 и 63 от 2003 г., бр. 70 и 115 от 2004 г., бр. 28, 94 и 103 от 2005 г., бр. 30, 38 и 82 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 14, 47 и 74 от 2009 г., бр. 42, 50, 59 и 98 от 2010 г., бр. 28 и 51 от 2011 г., бр. 32 и 40 от 2012 г., бр. 15, 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 8 от 2016 г. и бр. 85 и 103 от 2017 г., бр. 17 от 2018 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 10:

„(10) Родителите, настойниците, попечителите или другите лица, които полагат грижи за дете, са длъжни да не допускат участието му в реклами или в други форми на търговски съобщения за тютюн, тютюневи и свързаните с тях изделия."

2. Досегашната алинея 10 става ал. 11."

За предлаганите промени в ЗТТСИ прилагаме следните мотиви:

В т. 1 на чл. 13 на Рамковата конвенция за контрол на тютюна на Световната здравна организация се посочва: „Страните-членки признават, че всеобхватната забрана на рекламата, промоцията и спонсорството ще намали употребата на тютюневи продукти", а в точка 2 е казано: „Всяка страна, в съответствие със своята конституция и

конституционни принципи, ще налага всеобхватната забрана на всякаква реклама, промоция и спонсорство на тютюневи изделия“. Много подробно са разписани и Ръководните принципи за прилагането на чл. 13 от Рамковата конвенция за контрол на тютюна, приети на третата сесия на Конференцията на страните, ратифицирали Рамковата конвенция, които са документ, който е в полза на страните, които искат да ограничат рекламата на тютюневите изделия.

До момента няма изразена политическа воля за промяна на чл. 35 от Закона за тютюна и тютюневите изделия, за да се въведе пълна забрана за рекламата на тютюневите изделия. Възможността за използването на търговска марка, когато в рекламата не участват лица под 18 години и тя не е предназначена или насочена към тях, дава възможност на тютюневите компании да завземат рекламните съоръжения във и извън населените места. Как може да се влияе на младите и все още непропушили деца и те да се убеждават във вредата от тютюнопушенето, когато на всеки ъгъл може да се видят усмихнати девойки или артисти в поза, достатъчно характерна и без да е видима цигарата, която показва лущачът като успял и щастлив човек. В много от случаите рекламите са на ръба на закона и това пречатства тяхното санкциониране. Това се отнася особено за външната реклама, която е видима от всички, включително и от деца.

Новият приет допълнително текст към съществуващата т. 2, към ал. 1 на чл. 35 „чрез други външни признаци на рекламната визия с конкретна или специална отличителност, която да е разпознаваема предимно или само от лица под 18 години“ дава още по-голяма възможност да се заобикаля закона.

В мнение, изказано от Световната здравна организация се посочва: „Тютюнът е единственият законен потребителски продукт, който убива една трета до една втора от своите консуматори, когато се използва точно, както е предвидено от производителя.“ Дори само това е основание да се забрани рекламата под каквато и да е форма на продукт, който убива или води до тежки заболявания.

Допустимостта за реклама в местата за продажба на дребно доведе до това витрините на тези обекти да са изцяло ангажирани с изложените опаковки на тютюневите изделия, а това е едно от основните средства за стимулиране на импулсните покупки на тютюневите изделия, създавайки впечатлението, че употребата им се явява социално приемлива и правейки отказването от тютюнопушенето трудно. Младите хора са особено уязвими към стимулиращото въздействие на изображенията на тези продукти. Изображението и видимостта на тютюневите изделия в местата за продажба представляват сами по себе си реклама и стимулиране на продажбите и следователно следва да бъдат забранени. (Параграфи 12-14 от Ръководните принципи за прилагането на чл. 13 от Рамковата конвенция за контрол на тютюна).

Относно спонсорството на събития и дейности от страна на тютюневата индустрия, България все още следва вече доста остарялата директива 2003/33/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите-членки относно рекламирането и спонсорството на тютюневи изделия, която третира само забраната на спонсорство на събития или дейности с трансграничен ефект, а няма регламентация за спонсориране на събития в страната. Това дава възможност на производители и търговци на тютюневи изделия да спонсорират концерти, събития и други дейности, които нямат трансграничен ефект, да организират рекламни събития,

да предлагат безплатно тютюневи изделия на всеки и навсякъде, вкл. в близост до спортни мероприятия и масово посещавани концерти.

Много е важно, както на събитията с трансграничен ефект така и на събитията, организирани в страната, да не се предлагат тютюневи изделия.

Мотивите ни за предлаганите промени в чл. 126 от Закона за радиото и телевизията са свързани с факта, че предвиденият размер на административните наказания е значително по-нисък и не съответства на размера на санкциите, предвидени в Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

Мотивите ни за предлаганите промени в чл. 8 на Закона за закрила на детето са свързани с отговорността на родителите и настойниците, които не следва да допускат участието на лица до 18 годишна възраст в реклами или и други форми на търговски съобщения за тютюн, тютюневи и свързаните с тях изделия.

С УВАЖЕНИЕ:

Д-Р ГЕРГАНА ГЕШАНОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОАЛИЦИЯ ЗА ЖИВОТ
БЕЗ ТЮТЮНЕВ ДИМ

Д-Р МАША ГАВРИЛОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА
„БЪЛГАРИЯ БЕЗ ДИМ“

НАЦИОНАЛНА АСОЦИАЦИЯ
НА ТЮТЮНОПРОИЗВОДИТЕЛТЕ
2010

БАТТИ

БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ТЮТЮНЕВАТА ИНДУСТРИЯ

АБТ

АСОЦИАЦИЯ БЪЛГАРСКИ ТЮТЮН

№ 105
306-01-105
18.1

София, 11 юни 2018 г.

ДО
КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖА СТОЯНОВА,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Целият тютюнев сектор – тютюнопроизводители, преработватели на тютюн, търговци на дребно и производители на тютюневи изделия чрез Националната асоциация на тютюнопроизводителите-2010 (НАТ-2010), Асоциация „Български тютюн“ (АБТ), Българската асоциация на търговците с тютюневи изделия (БАТТИ), и Българската асоциация на тютюневата индустрия (БАТИ) се обръщаме към Вас, за да изразим нашите съображения във връзка с предложение за внезапното въвеждане в допълнителните разпоредби в Закона за хазарта (ЗХ) на промени в Закона за тютюна, тютюневите и свързаните изделия (ЗТТСИ), отправено от неправителствена организация по време на първо четене на Проект за изменение и допълнение на ЗХ на 6-ти юни 2018 г. в Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове.

Тютюневият сектор е най-силно регулираният сектор, чиито разпоредби дори са споменати като пример за това в мотивите относно промените в ЗХ. Считаме, че без ясна и цялостна оценка на въздействието от промени в ЗТТСИ и без включването на експерти в областта на тютюна и тютюневите изделия, без искане на становища от съответните ведомства, регулиращи нашия сектор, без поемане на лидерството от основните парламентарни комисии по темата тютюн, а именно Комисия по земеделие, Комисия по икономика, Комисия по бюджет и финанси, подобна стъпка би била необоснована и заобикаляща основополагащи принципи на законодателния процес в страната. Както вече сме изразявали нашите виждания пред Вас в предишни срещи и писма, българската регулаторна рамка в областта на тютюна към настоящия момент е в пълен синхрон с европейските и международните норми, директиви и конвенции, и всеки опит да се въведат още по-екстремни и ненавременни промени в нея могат да имат негативни последици върху легалния бизнес със спорен резултат относно постигане на целите на общественото здраве. Ние сме силно обезпокоени не само от съществуването на предложенията, които се тиражират в общественото пространство и сред народните представители, но и от подхода, който се прилага при анонсиране на предложенията – заобикаляне на стандартните законотворчески процедури и свързване в един общ законопроект на нормативни актове, които нямат практическа връзка помежду си. Това би означавало въвеждане на много мащабни изменения в законодателството без съответното участие на компетентните регулаторни органи, без оценка на въздействието и без обичайната публична консултация. Същевременно, подобно предложение спекулира с и на практика подменя представените мотиви за измененията в Закона за хазарта – „да уеднаквят установения в закона режим за реклама на хазартните игри, с аналогичните разпоредби за защита на обществения интерес, касаещи рекламата на спиртни напитки, на тютюн и тютюневи изделия...“. В момента с чл. 35 от ЗТТСИ рекламата на цигари е забранена, освен точно определени със закон изключения. От години действа пълна забрана за реклама на тютюневи продукти в средства за масово осведомяване и чрез услугите на информационното общество. В този смисъл, рекламата на тютюневи изделия отдавна е силно ограничена и въвеждането на още рестрикции върху нея по никакъв начин не решава актуален обществен проблем, нито би приравнило рекламата им с тази на хазартните игри. За

съжаление, при промотирането на законодателните предложения се използват и неистинни твърдения. Сред тях е тезата за използване понастоящем на деца за реклама на тютюневи изделия, каквато практика в България няма и на пазара не се използват такива реклами.

Апелираме към вас да не допускате въвеждането на нови и екстремни регулации в сектор „Тютюн“, които няма да постигнат здравни цели, но ще оцетят изключително много една вече строго регулирана индустрия, която е важна за заетостта, за българското земеделие, износ, държавен бюджет и чийто продукт е обект на информиран потребителски избор. Ние не се стремим към олекотяване на сегашната регулация върху тютюневите продукти и не се стремим към нови начини за реклама на цигари. Запазването на настоящата, вече изключително всеобхватна и строга регулация, е достатъчно условие, за да бъде предпазен браншът, потребителите и държавния бюджет от негативните ефекти на нови, крайни и непропорционални рестрикции и забрани.

От страна на представителите на неправителствения сектор в България, получаващи проектно финансиране за целта, се промотират мерки като пълна забрана за рекламиране, забрана за видимо излагане на тютюневи и свързани изделия в обектите, лицензиране за търговия, забрана за спонсорство от легалните икономически оператори в сектора. Тези мерки не са предвидени в Директивата за тютюневите изделия на ЕС или в други нормативни актове на ЕС. Те не се изискват и от нито един акт на международното право или конвенция, по която България е страна. България няма задължение да въвежда подобни мерки и те няма да допринесат за постигане на цели, свързани с опазване на общественото здраве. В момента България стриктно спазва всички европейски изисквания, които имат отношение към регулацията на тютюна, тютюневите и свързаните изделия. Подчертаваме, че рекламата на тютюневи продукти и в момента е забранена в България, освен в ясно посочени изключения и е напълно забранена в медиите.

Нашият сектор е изключително чувствителен в много отношения и избягването на резки промени и сътресения в него е в интерес на държавния бюджет, потребителите и работещите в него. Разчитаме на Вашата подкрепа в полза на разумните и предвидими регулации, които запазват интереса на легалния бизнес, пазарната конкуренция, работните места на десетки хиляди заети в сектора, които да не стимулират нелегалната търговия и да не увреждат потребителските права. Минаването отвъд сегашните строги регулации би било екстремно и несползотворно за всички участници в него, както и за държавата.

Предоставяме Ви допълнителна подробна информация за нашите виждания относно негативните последици, които биха донесли екстремни регулации, както и налични данни от ЕС в тази връзка.

Преди всичко, ние сме изключително изненадани че толкова скоро след въвеждането на изискванията на Директивата за тютюневите изделия 2014/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета в българското законодателство, чрез което влязоха в сила нови и изключително драстични ограничения върху сектора, се предлагат на обсъждане в публичното пространство нови, още по-крайни мерки. Част от вторичните законодателни актове по Директивата дори все още не са издадени от ЕС и официални оценки на въздействието на въведените регулации от страна на ЕС тепърва предстоят в следващите няколко години.

Пълна забрана за реклама и забрана за излагане на продуктите в обектите за продажба излизат извън нормите в Директивата за тютюневите изделия на ЕС и са непропорционална атака срещу законен продукт и всички звена, свързани с него. Има огромен риск те да облагодетелстват незаконната търговия с тютюн и тютюневи изделия, да намалят цената и стойността на тютюна като суровина, да се нарушат принципите на свободната и лоялна конкуренция и да намалят инвестициите в сектора като цяло. Всичко това би се отразило директно върху доходите и поминъка на десетки хиляди български тютюнопроизводители, като

част от цялата верига на доставките, чиято продукция се реализира на българския и на международния пазар. Тя е в основата на потребителски продукт, който само за миналата година е реализирал над 2.3 млрд. лв. постъпления от акциз в държавния бюджет - около 47% от всички събрани от държавата акцизи и около 8-9% от всички данъчни постъпления в хазната.

Към настоящия момент, на база на известната ни информация, от 28 страни-членки на ЕС има само 5 страни в ЕС (Словения, Хърватска, Финландия, Ирландия, Великобритания) със забрана за излагане на тютюневи изделия в обектите за продажба и само 5 страни (Финландия, Ирландия, Великобритания, Малта, Унгария), в които има пълна забрана за реклама на тютюневите изделия. В тях правителствата досега не са представили данни, които да показват значително намаление на тютюнопушенето отвъд досегашните тенденции или подобрене на параметрите на заболяемост, свързани с тютюнопушенето. За сметка на това обаче, ясен резултат в повечето страни е значително увеличени нива на незаконната търговия – проблем, който е традиционен и у нас, но в последната година е постигнат значителен позитивен напредък, благодарение на общите усилия на държавата и легалния бизнес от индустрията.

Считаме, че комплексни предложения с огромен ефект върху цялата верига на доставките на сектор, който включва и около 18 000 търговци на дребно, в който са заети поне 100 000 души в дистрибуция, продажби на едро и на дребно, трябва да бъдат добре оценена и анализирана политика. Вместо това, мотивите на предлаганите от неправителствени организации изменения в закона са силно поляризирани, необосновани и непропорционални като съотношение между предполагаем краен ефект и последствията за държавата и заетостта в сектора.

Под предлог за защита на общественото здраве, ощетен чрез допълнителни разходи ще бъде малкият и среден бизнес, включващ хиляди търговски обекти, които продават и много други стоки освен тютюневи изделия, без да може да се гарантира намаляване на тютюнопушенето. Освен действащата в България забрана за рекламата на тютюневи изделия, с минимални изключения, продажбата на тютюневи изделия на лица под 18 г. е забранена, а в допълнение продажбата не може да се извършва без участието на продавач заради забраната за т.нар. „вендинг машини“.

Пълната забрана за излагане на продуктите в обектите би нанесла големи щети върху дейността на търговците на дребно, би унищожила конкуренцията и би попречила на пълнолетните потребители да получат основна информация за легално продаваните тютюневи изделия и, съответно, би стимулирала нелегалното предлагане на тютюневи изделия, която не се съобразява с тези изисквания.

Забраните за излагане на тютюневи изделия струват скъпо на търговците на дребно, тъй като увеличават значително времето за обслужване на един потребител и създават голям риск за изхвърляне на малките независими търговци от бизнеса. Забраната за излагане обикновено налага въвеждането на ново оборудване в търговските обекти с цел тютюневите изделия да не се виждат от потребителя. Това може да генерира големи разходи. Независимо изследване, извършено за Европейската комисия от изследователската организация RAND сочи, че средният разход за един търговец на дребно в ЕС да въведе забраната за излагане възлиза на около 5000 евро, нужни да преподреждат на търговския обект и ново оборудване за складиране и поставяне на продуктите.

Забраните за излагане генерират недоволството на клиентите, тъй като се отнема възможността и правото им на информация кои марки се предлагат в обекта. Забрана за излагане на продуктите ще затрудни персонала на магазина да идентифицира бързо кой продукт е наличен и ще забави обслужването на клиентите, което води до пропуснатото време и продажби, и затрудняване на стопанската дейност.

При увеличено време за обслужване на потребителите и неясни наличности, например в Канада, около 15% от малките обекти са затворили само за една година след въвеждането на забраната, а в Исландия около 30%, без тази мярка да има отчетен положителен резултат по отношение на намаляване на тютюнопушенето.

Забраната за излагане насърчава нелегалната търговия
Незаконната търговия с тютюневи изделия е в конфликт с целите на общественото здраве, тъй като чрез нея евтини продукти се продават без какъвто и да е контрол.

При увеличаване на нелегалния пазар, легалните обекти за продажба губят клиенти и приходи, а държавата губи приходи от акцизи. Чрез скриването на легалния продукт от потребителите, забраната би улеснила растежа на незаконния пазар. Чрез преминаването към продажби „под тезгяха“ се размива силно възприятието и разликата между законен и незаконен продукт. Подкопава се и разбирането, че незаконните цигари и тютюн са свързани с престъпление – послание, което държавата и легалния бизнес заедно комуникираха публично през 2018 г. с комуникационна кампания.

Забраната за излагане е антиконкурентна и нарушава правото на свободно изразяване
Видимостта на продукта е фундаментална за честната и свободна конкуренция и един от основните начини за потребителите да знаят кои марки са налични за продажба, преди да направят своя избор за покупка. Всички физически и юридически лица имат права и свободи за свободно изразяване, включително и по отношение на притежаваните и предлаганите търговски марки и продукти или друга информация на продуктовата опаковка.

Друга изключително крайна и смущаваща идея, представяна в публичното пространство, е държавата да споделя контролните си функции с неправителствения сектор. Подобни идеи бъдат силно недоумение и представляват противоречие с принципите на държавното управление.

С оглед на изложените в това писмо аргументи НАТ-2010, АБТ, БАТИ и БАТТИ изразяват надежда, че предложените забрани върху нашия сектор не биха намерили подкрепа от Ваша страна да станат част от българската нормативна уредба.

С уважение:

Цветан Филев
(председател на НАТ-2010)

Цанка Кемалова
(председател на БАТИ)

За контакти с НАТ-2010: ул. „Илия Блъсков“ 1, Сулистра; мобилен: 0886 300 003, 0894 440 190;
e-mail: office@nat2010.bg

За контакти с БАТТИ: ул. „д-р Петър Берон 3“, София; телефон/факс: 02/987 01 55; мобилен: 0878 219 797; 0878 906 987; e-mail: info@batti-bg.com

За контакти с БАТИ: ул. „Граф Игнатиев“ 62, София, телефон: 02/930 68 05, 930 67 49; мобилен: 0887 616 690; e-mail: kemalova@bulgartabac.com

За контакти с АБТ: ул. „Граф Игнатиев“ 62, София, телефон: 02/930 68 05, 930 68 05; мобилен: 0886 834 356; e-mail: i.varkova@bulgartabac.com